

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-980

22.10.2021

Nemi Forsikring

Næringsliv

Takkollaps – snøtyngde – fal. § 8-5 annet ledd.

Den 18.3.19 kollapset taket på en næringsbygning. Skaden ble meldt til selskapet, som engasjerte takstmann for å besiktige skaden. Ifølge takstmannen skyldtes kollapsen snøtyngde. Selskapet mente vurderingen ikke i tilstrekkelig grad belyste hendelsesforløpet. Det innhentet derfor en ny takst, som konkluderte med at skaden skyldtes svikt i fundament i bærekonstruksjon, utløst av tyngde fra snø. En siste fagkyndig vurdering innhentet av selskapet konkluderte med at skaden skyldtes sviktende fundamentering og svak konstruksjon. På bakgrunn av rapportene avslo selskapet den 14.6.19 å dekke skaden. Sikrede klagde til selskapet interne klageordning 19.8.19. Selskapet anførte senere at sikrede ikke hadde overholdt klagefristen etter fal. § 8-5 annet ledd. Nemnda kom til at klagefristen var overholdt. Nemnda kom videre til at skaden var dekningsmessig under vilkårpunktet "snøtyngde" og påpekte at det ikke var noe unntak i den ansvarsbærende klausulen for svekket konstruksjon.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for sammenrasing av tap på næringsbygg, herunder om klagefristen etter fal. § 8-5 annet ledd er oversett.

Sikrede har tegnet næringsforsikring for næringsbygg som bl.a. omfatter:

9.5 Snø

Selskapet erstatter skader oppstått ved:

- Snøtyngde.
- Snøpress.
- Ras fra- eller på tak.

Skader som ikke erstattes:

- Skader som alene rammer takrenner, markiser og snøfangere.

(...)

9.8 Andre skader

Andre skader som erstattes

- Skade ved at luftfartøy eller deler fra dette faller ned og rammer ting.
- Skade forårsaket av glassbiter eller temperaturfall ved knusing av forsikret rute.

Andre skader som ikke erstattes

- Skader som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger o. l.
- Skader ved vann, snø, sand o. l. som trenger inn utenfra, med mindre dette skyldes en bygningsskade som er erstatningsmessig.

- Skade ved sprengningsarbeid som utføres på forsikringsstedet.
- Skade som skyldes utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, setninger i bygget, jordtrykk, materialfeil, rust, korrosjon eller annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon eller uriktig montasje.
- Skader som skyldes sopp, muggsopp, råte, bakterier, dyr og insekter, uansett årsak.
- Skade ved kondens og søl.
- Skade som alene rammer mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat.
- Skader som skyldes datavirus, operatørfeil, feilprogrammering, hacking og liknende.

Taket på sikredes næringsbygg kollapset 18.3.19. Skaden ble meldt til selskapet samme dag med følgende beskrivelse:

Vi melder inn skade på deler av næringsbygg i (...) som har kollapset for del som ligger i øvre etasjen. Areal som foreløpig er rammet er ca 250 kvm i to plan. Området er midlertidig sikret med sperrebånd og gjerder settes opp i løpet av dagen i dag. Bygningen er del av vår leietaker, (...) Treningssenters leiearealer. Vi har avklart med de og det påvirker foreløpig i liten grad deres drift ut overfor omgjøring av parkeringsplasser.

Det er videre skader på en bil som var parkert inntil bygget, eier er varslet og bil antas å kunne fjernes etter hvert. Skade må vedkommende melde inn på sin bil eller kontantoppgjør for skade som pr nå begrenser seg til lakkskader kan det se ut til.

Bygget antas å måtte rives ned til etasjeskille ift sikring for 3. person, men det kan avventes til befarung er utført. Bygget er oppført med støpte konstruksjoner i underetasjen, etasjeskiller er trebjelkelag med understøttelse/avstivning med ståldragere. Bygget som er kollapset er et stålbygg med tretak som er kledd med plateledning.

Selskapet engasjerte takstmann A. for å besiktige skadene. A oppsummerte skaden slik:

Kollaps av tak på kaldtlager. Snøtyngde Takflaten er ca 15 x 15 meter, og bygget inntil andre konstruksjoner. Bygningen er bygget i flere omganger/tidsperioder. Mye våt snø i løpet av kvelden og natten til, som gikk over til regn på morgenen. Bygningen raste sammen ca kl. 11:30 søndag formiddag. Kollaps av takkonstruksjon i tre og vegger i Tre med innslag av stål. Etasjeskille i tre på ståldragere har gitt etter. Søyler i stål er presset ned gjennom betonggulv (ca 30 cm) Det anses ikke være restverdi i takkonstruksjonen, vegger i 1 etasje og etasjeskille mot underetasjen. Restverdi på grunnmuren kan ikke fastslås før resterende del av den skadde bygningskroppen er revet.

Det kan ikke utelukkes svak / svekket konstruksjon i taket. Dette må eventuelt vurderes i forbindelse med rivearbeider, når konstruksjonen blir tilgjengelig for inspeksjon.

Selskapet mente rapporten ikke belyste hendelsesforløpet og sammenhengen på en tilstrekkelig god måte og innhentet en ny vurdering fra takstmann B. B konkluderte i skaderapport av 8.4.19 med:

Skadeårsak

Årsaken til skaden er svikt i fundament til søyle for bæring av drager i bærekonstruksjon. Utløst av tyngde fra snø som kom i løpet av natten mellom 16 og 17/3-19. 18.03.19 begynte det å regne og bygningen har fått en sammenrasing. (...) opplyst at taket hadde vært måkt en gang før dette på denne vintersesongen, men ikke umiddelbart før sammenrasingen.

Årsaken til sammenrasingen er at bæresøylen som står ned på betonggulvet i underetasje har blitt presset igjennom betongen med den følge at tverrgående HEA bæredrager, som bærer bjelkelaget, har fått en sterk nedbøyning og sviktet. I det øyeblikket bæredrager i underetasje svikter også bæringen for bjelkelaget og understøttelsen for bæredrager i mønet hovedetasje. Dette medfører en kjedereaksjon og alt blir presset ned, og bygningen faller sammen hva gjelder hovedetasje innover mot midten. Dette kan også konstateres klart ved befarung inne i bygget. Det er her således ikke noen årsakssammenheng mellom snømåking eller svakheter i konstruksjonen, men dette er et resultat av stor snømengde, våt/tung snø, 16-17/3-19 og senere regn 18/3-19 når skaden inntraff.

Selskapet kontaktet etter dette murmester C for å få bedre forståelse for saken. På bakgrunn av rapporten fra C avslo selskapet 14.6.19 kravet fra sikrede og informerte om følgende:

Av tilbakemelding vi fikk fra (...) fremkommer det at søylen som er slått igjennom bunnen skulle hatt en stålplate for å fordele trykket. Det tyder på at det er en svakhet som har vært allerede fra byggeåret. (...) stilte også spørsmål omkring det kan har vært fjernet søyler tidligere og om sålen er tykkere enn 30 cm, uansett så kunne ikke søylen ha gått gjennom platen uten at det anses som sviktende fundamentering og svak konstruksjon. Dette understøttes av siste rapport fra (B.) der det fremkommer under punktet "Skadeårsak" at "Årsaken til skaden er svikt i fundament til søyle for bæring av drager i bærekonstruksjon"

Selskapet viste avslutningsvis i avslagsbrevet til klagemuligheter og frister.

Sikrede tok kontakt med selskapet den 19.8.19. E-posten til selskapet var merket med "klage" og sendt til adresse "klage". Selskapet har forklart at klagen ble avvist per telefon noen uker senere (ca. 10.9.19).

Etter dette skal det ha vært en dialog mellom partene om et mulig forlik i saken. Den 15.6.20 kontaktet sikrede selskapet og redegjorde for at de ikke kunne akseptere det fremsatte tilbudet på kr 400 000.

Sikrede krever dekning for skade på bygget og anfører at det var snøtyngde som var årsaken til kollapsen. Da bygget ble oppført ca. 1950 var kravet til snølastberegninger for bygg ca. 120 kg pr. m², dette økte til ca. 150 kg pr. m² (fra ca. 1970) frem til man i 1980 fikk klarere regler gjennom Norsk Standard. Anslått snømengde som kom natten/formiddagen da skaden inntraff var ca. 30-50 cm, i tillegg til anslått ca. 20 cm fra tidligere snøfall. Snølast på den størrelsen som våt snø har en egenvekt på ca. 200–280 kg. pr. m².

Sikrede avviser at klagefristen er oversittet. Selskapet brukte i innledende faser lang tid på saksbehandling og kartlegging med takstmenn i saken. Forsikringstaker består av flere eierselskaper, og de andre eierne ønsket også å foreta kartlegginger med eksterne ressurser. Saksbehandlingen fremstår som useriøs når man muntlig tilbyr et oppgjør for å avslutte en sak som selskapet i utgangspunktet mener ikke skal dekkes. Det muntlige fremsatte tilbudet, som også er feilaktig benyttet, ble ikke fulgt opp skriftlig. Det finnes heller ikke noen interne notater som bekrefter at dette faktisk er fremsatt siden det ikke er fremlagt i saken. At selskapet skal dekke seg bak en foreldelsesfrist når tilbudet ikke er akseptert, fremstår som useriøst.

Selskapet avviser ansvar og anfører at det ikke er dokumentert at årsaken var snøtyngde. Det var ingen andre kjente skader av denne årsak i hele regionen, og mengdene med snø på taket var ubetydelig i forhold til hva man forventer vinterstid på Østlandet.

Saken må derfor vurderes som en kaskoskade iht. vilkårenes pkt. 9.8. Det er åpenbart at svikten i fundamentet var hovedårsaken til skaden. Bygget i seg selv skal være konstruert slik at det skulle tåle snømassene som kom. At bygget kollapset skyldes sviktende fundamentering i søylen og betongdekket. Selskapet viser særlig til tilbakemeldingen fra takstmann C., som forklarte at søylen som ble slått igjennom bunnen skulle hatt en stålplate for å fordele trykket. Det tyder på at det er en svakhet som har vært der allerede fra byggeåret.

Selskapet anfører videre at sikrede har oversittet klagefristen i fal. § 8-5 annet ledd. Sikrede klaget på avslaget. Klagen ble avvist per telefon noen uker senere (ca. 10.9.), men det ble samtidig tilbudt et minnelig oppgjør på kr 300 000 med en måneds akseptfrist for å komme til en løsning basert på det lange kundeforholdet og sakens kompleksitet. Sikrede ønsket å foreta ytterligere undersøkelser, men skulle likevel vurdere tilbudet. En tilbakemelding ble purret per mail 18.9.19. Etter den tid hørte ikke selskapet fra sikrede før 15.6.20, hvor sikrede per mail avviste tilbudet og fremsetter et motkrav. Sikrede har derfor unnlatt å klage inn saken etter fal. § 8-5, og saken var

dermed allerede foreldet 14.12.19. Sikrede har heller ikke etter den tid gjort noe for å følge opp saken før det ble fremsatt et mottilbud den 15.6.20.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for kollaps av tak på næringsbygg, herunder om klagefristen i fal. § 8-5 annet ledd er oversittet.

Nemnda ser først på spørsmålet om klagefristen er oversittet. Det følger av fal. § 8-5 andre ledd at:

Avslår selskapet et krav om erstatning helt eller delvis, mister sikrede retten til erstatningen dersom ikke sak er anlagt eller nemndbehandling krevd etter § 20-1 eller etter §§ 2 eller 3 i lov 16 juni 1989 nr 70 om naturskadeforsikring innen seks måneder etter at sikrede fikk skriftlig melding om avslaget. Meldingen må angi fristens lengde, hvordan den avbrytes og følgen av at den oversittes. Foreldelsesloven 18. mai 1979 nr. 18 § 10 nr. 2 og 4 gjelder tilsvarende.

Orienteringen skal gis "skriftlig". Dette kan skje gjennom elektronisk kommunikasjon dersom sikrede "uttrykkelig har godtatt dette", jf. fal. § 20-3. Skademeldingen ble innsendt elektronisk, og sikrede bekreftet senere overfor selskapet at kommunikasjonen kunne foregå på denne måten. Dette må regnes som et samtykke.

Selskapet skriver i avslagsbrevet sendt til sikrede den 14.6.19 at sikrede kunne klage til selskapets interne klageordning eller til Finansklagenemnda. I siste avsnitt gis følgende informasjon om klagefristen:

Fristen for å påklage avgjørelsen til selskapets interne klageordning, Finansklagenemnda eller for å anlegge sak er senest 6 måneder fra du har mottatt dette varselet, jf. FAL § 8-5 andre ledd. Om fristen oversittes vil du miste din rett til å påklage avgjørelsen og dermed retten til erstatning.

Selskapet sier her at avslaget kan påklages til "selskapets interne klageordning" innenfor den angitte fristen. Dette er i samsvar med FinKN 2017-698, 2012-223, FSN 7466, FSN 7465, FSN 4679 og også med Brynhildsen, Lid og Nygård: Kommentar til Forsikringsavtaleloven, s. 316, som alle bygger på at fal. § 8-5 annet ledd må suppleres med fel. § 16 nr. 2 om at foreldelsesfrister kan avbrytes ved klage til klagenemnd oppnevnt av skyldneren. Nemnda legger derfor til grunn at klagefristen kan avbrytes ved klage til selskapets interne klageordning selv om Ot.prp. nr. 38 (1977-1978) i merknadene til fel. § 16 nr. 2 sier at en slik nemnd må være opprettet utenfor skyldnerens eget selskap.

Sikrede sendte en e-post til "klage" den 19.8.19. Nemnda legger til grunn at dette er adressen klage@nemiforsirking.no, som er oppgitt i avslagsbrevet. I emnefeltet fremgår det også tydelig at innholdet er ment å være en klage. Selskapet behandlet henvendelsen som en klage, og har opplyst at det avviste klagen per telefon ca. 10.9.19. Nemnda mener sikrede med klagen 19.8.19 har avbrutt fristen i fal. § 8-5 annet ledd. Dette er innenfor klagefristen.

Nemnda forstår selskapet slik at det mener fristen fortsatte å løpe til tross for at sikrede fremsatte en klage. Det er uklart for nemnda om grunnlaget for dette er at klagen ikke ble sendt til rett instans, at den innsendte klagen ikke var tilstrekkelig til å avbryte fristen, eller at fristen fortsatte å løpe også etter at klagen var sendt. Det følger imidlertid av HR-2018-1612-A at et forsikringsselskap ikke kan påberope seg seksmånedersfristen etter at fristen er avbrutt på én av de måter som bestemmelsen gir anvisning på. Nemnda forstår saken slik at selskapet avslo klagen muntlig ca. 10.9.19. I så fall løper en ny foreldelsesfrist på tre år etter fel. § 21 nr. 2 annet punktum.

Kravet er derfor ikke foreldet etter fal. § 8-5 andre ledd.

Spørsmålet blir da om skaden er dekket av forsikringsavtalen.

Ifølge forsikringsvilkårene erstattes skader oppstått "ved snøtyngde". Under dette punktet er det unntak for "Skader som alene rammer takrenner, markiser og snøfangere.", jf. pkt. 9.5.

I takstrapporten fra A omtales skaden slik:

Kollaps av tak på kaldtlayer. Snøtyngde Takflaten er ca 15 x 15 meter, og bygget inntil andre konstruksjoner. Bygningen er bygget i flere omganger/tidsperioder. Mye våt snø i løpet av kvelden og natten til, som gikk over til regn på morgenen. Bygningen raste sammen ca kl. 11:30 søndag formiddag. Kollaps av takkonstruksjon i tre og vegger i Tre med innslag av stål. Etasjeskille i tre på ståldragere har gitt etter. Søyler i stål er presset ned gjennom betonggulv (ca 30 cm) Det anses ikke være restverdi i takkonstruksjonen, vegger i 1 etasje og etasjeskille mot underetasjen. Restverdi på grunnmuren kan ikke fastslås før resterende del av den skadde bygningskroppen er revet.

Det kan ikke utelukkes svak / svekket konstruksjon i taket. Dette må eventuelt vurderes i forbindelse med rivearbeider, når konstruksjonen blir tilgjengelig for inspeksjon.

Nemnda forstår rapporten slik at snø var den utløsende årsaken, og at en eventuell medvirkende årsak i form av svekkelse i konstruksjonen på dette tidspunktet ikke var kjent.

I rapporten fra B heter det:

Skadeårsak

Årsaken til skaden er svikt i fundament til søyle for bæring av drager i bærekonstruksjon. Utløst av tyngde fra snø som kom i løpet av natten mellom 16 og 17/3-19. 18.03.19 begynte det å regne og bygningen har fått en sammenrasing. (...) opplyst at taket hadde vært måkt en gang før dette på denne vintersesongen, men ikke umiddelbart før sammenrasingen.

Årsaken til sammenrasingen er at bæresøylen som står ned på betonggulvet i underetasje har blitt presset igjennom betongen med den følge at tverrgående HEA bæredrager, som bærer bjelkelaget, har fått en sterk nedbøyning og sviktet. I det øyeblikket bæredrager i underetasje svikter også bæringen for bjelkelaget og understøttelsen for bæredrager i mønet hovedetasje. Dette medfører en kjedereaksjon og alt blir presset ned, og bygningen faller sammen hva gjelder hovedetasje innover mot midten. Dette kan også konstateres klart ved befaring inne i bygget. Det er her således ikke noen årsakssammenheng mellom snømåking eller svakheter i konstruksjonen, men dette er et resultat av stor snømengde, våt/tung snø, 16-17/3-19 og senere regn 18/3-19 når skaden inntraff.

Det første avsnittet tilsier at snøtyngde har virket sammen med svikt i konstruksjonen, slik at det foreligger samvirkende skadeårsaker. Den siste setningen sier derimot at årsaken er "stor snømengde", og at det ikke er årsakssammenheng mellom svakheter i konstruksjonen og skaden.

Nemnda forstår takstene slik at det er klart at snøtyngde er en nødvendig årsak for skaden, men at det er uklart om svekket konstruksjon har samvirket. Vilkåret dekker imidlertid skade "ved snøtyngde", og det er ikke noe unntak i denne ansvarsbærende klausulen for svekket konstruksjon. Det er derfor tilstrekkelig for ansvar at snøtyngde er en nødvendig betingelse for skaden, jf. for så vidt FinKN 2018-547 og 2012-178.

Selskapet avslår ansvar under henvisning til muntlig forklaring fra byggmester C om at søylen som ble slått igjennom bunnen skulle hatt en stålplate for å fordele trykket. Selskapet mener dette tilsier at det er en svakhet ved fundamenteringen som har vært der siden byggeåret.

Pkt. 9.8 gjelder "andre skader". Nemnda forstår denne ansvarsbærende klausulen slik at den gjelder andre skader enn de som er opplistet i punktene over, altså ikke skade ved snøtyngde, som er regulert i 9.5. Det følger av de fremlagte takstene at snø var en nødvendig betingelse for kollapsen og derfor årsak til skaden. Selskapet kan da påberope seg unntak som er angitt i denne ansvarsbærende klausulene. Unntak som gjelder for andre ansvarsbærende klausuler er kun relevant i forhold til den ansvarsbærende klausulen unntaket står i, ikke for andre ansvarsbærende

klausuler, jf. bl.a. FinKN 2018-547 og 2012-178. Når det er klart at snø var en årsak til at skaden oppstod, er det derfor ikke relevant å vurdere unntakene i pkt. 9.8.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Anette Eckhoff (næringsrepresentant).